

BACHELOROPPGAVE

«Det har påvirket forhold jeg har hatt i livet, altså det har påvirket hele livet mitt rett og slett.»

- «Knut»-

Konsekvenser i det voksne liv av å ha opplevd vold fra omsorgspersoner som barn.

«It has affected relationships I've had in life, it has simply affected my entire life.»

- «Knut»-

Consequences in the adult life of having experienced violence from caregivers as child.

Bachelor i barnevern

BSV5-300

Avdeling for samfunnsfag/Institutt for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie

24.05.2019

Kandidatnummer 188

Ylberina Tahiri

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Abstract

The dissertation emphasises on what kinds of consequences adults experience as a result of physical abuse in their childhood by their caring adults. The objective behind this assignment is to gain insight into the aftermath effects of childhood physical abuse in adult life.

In order to elucidate my assignment in the best way possible, I have interviewed four different people who have experienced physical abuse in their childhood by their caring adults. Their stories will be my findings in the thesis below.

The conclusion in the assignment provides evidence of differences and similarities of the consequences that remain in the informants after experiencing physical abuse as children. We can also see that there were different and similar factors that contributed to how they managed to recover from this experience.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Valg av tema.....	1
1.2 Problemstilling.....	1
1.3 Plan for oppgaven.....	2
1.4 Begrepsforklaring.....	2
2.0 Metode	3
2.1 Det kvalitative intervjuet.....	3
2.2 Veien til informantene mine.....	4
2.3 Informasjonsskriv.....	5
2.4 Transkribering og tematisk analyse.....	5
2.5 Etske refleksjoner.....	6
3.0 Tidligere forskning	7
3.1 Helse.....	8
3.2 Familiebakgrunn.....	9
3.3 Konsekvenser av å bli utsatt for vold.....	9
4.0 Teori	10
4.1 Utviklingstraumer.....	10
4.1.2 PTSD.....	11
4.1.3 Frykt og angst.....	11
4.1.4 Depresjon.....	12
4.2 Resiliens.....	12
5.0 Presentasjon og diskusjon av empiri	13
5.1 Konsekvenser av den fysiske volden.....	13
5.2 Informantens mening om de kunne merke konsekvenser som barn.....	19
5.3 Hva som var til hjelp- resiliensfaktorer.....	20
6.0 Oppsummering	23
7.0 Avslutning	24
8.0 Litteraturlisten	25

1.0 Innledning

1.1 Valg av tema

I 2015 hadde 21% av barn og unge i Norge blitt utsatt for fysisk vold av en av sine omsorgspersoner i løpet av oppveksten (Bufdir, 2018). Dette forteller ikke om alle som blir utsatt for fysisk vold, for ikke all vold blir rapportert eller oppdaget. Det vil derfor være viktig å få kunnskap om hvordan barn blir påvirket av å oppleve fysisk vold. Vold mot barn og unge er et viktig og dagsaktuelt tema som vi hører mye om i medier, enten det er snakk om fysisk, psykisk eller seksualisert vold.

Jeg har valgt dette temaet på bakgrunn av min praksisperiode på institusjon der jeg ble kjent med barn som hadde blitt utsatt for fysisk vold av sine omsorgspersoner. Etter min praksisperiode sto jeg igjen med en del spørsmål som jeg hadde lyst til å få svar på. Jeg velger å bruke denne anledningen til å få svar på problemstillingen min og skjønne mer av det jeg lurer på.

Får barn som opplever fysisk vold mange negative konsekvenser videre i livet? Kan de også klare seg bra? Jeg vil i min oppgave få frem hvordan den fysiske volden har påvirket disse voksne menneskene som ble utsatt for fysisk vold i barndommen deres.

1.2 Problemstilling

Problemstillingen min er;

Hvordan kan mennesker merke konsekvenser i sitt voksne liv av å ha opplevd fysisk vold fra omsorgspersoner som barn?

Vold er et veldig bredt tema som man kan skrive og snakke masse om. Jeg har valgt å fokusere kun på fysisk vold. I min oppgave har jeg valgt å begrense det til voksne som ble utsatt for fysisk vold av sine omsorgspersoner. Traumer og resiliens er noe jeg vil legge vekt på i oppgaven min, i og med at noen kan ha blitt traumatisert etter å ha opplevd vold i barndommen, mens andre kan ha klart seg bra i livet. Jeg vil også se om de kunne merke noen konsekvenser av den fysiske volden som barn.

1.3 Plan for oppgaven

Oppgaven min har sju kapitler. I første kapittel presentere jeg valg av tema, problemstilling min og begrepsforklaring som jeg kommer til å bruke en del i oppgaven.

Andre kapittel vil gi en oversikt på den type metoden jeg har valgt å bruke i oppgaven, videre vil jeg beskrive veien til hvordan jeg kom i kontakt med informantene mine, informasjonsskriv, transkribering og tematiske analyse og hvordan jeg har ivaretatt etiske hensyn. I kapittel tre vil jeg skrive om hva tidligere forskning har sagt om det temaet jeg skriver om, da har jeg valgt å skrive om helse, familiebakgrunn og konsekvenser av å bli utsatt for fysisk vold. Kapitel fire handler om teori. Her vil jeg fokusere på forskjellige stoff jeg har hentet frem som jeg synes et nyttig når det kommer til min problemstilling. På teori delen vil jeg skrive om utviklingstraumer, PTSD, frykt og angst, depresjon og resiliens. Kapittel fem vil ta for seg det jeg har funnet ut av mine intervju med informantene. Her vil jeg presentere funnene min og diskutere det opp mot teori og tidligere forskning. Kapitel seks er en oppsummering av oppgaven min. På kapitel sju finner vi en avslutning der jeg takker informantene mine og min veileder.

1.4 Begrepsforklaring

I oppgaven min vil jeg skrive mye om fysisk vold og omsorgspersoner dermed velger jeg å forklare disse begrepene.

Barn som blir utsatt for fysisk vold blir utsatt for kroppslige skader og smerter. Fysisk vold kan blir utført ved at noen sparker, slår, klyper, dytter brenner og eller forgifter barnet (Øverlien, 2012, s.22).

Omsorgspersoner er et begrep som jeg kommer til å nevne mange ganger. I oppgaven min regner jeg omsorgspersoner som de personene som hadde ansvar for barnet. Her regner jeg ikke bare mamma og pappa som omsorgspersoner, men også steforeldre, eller andre som i perioder bor sammen med barnet.

2.0 Metode

I dette kapitlet kommer jeg til å skrive om hvorfor det er viktig å ta i bruk en egnet metode, hvilken type metode jeg har valgt for oppgaven min og hvordan jeg har gjennomført metoden jeg har valgt.

Metodekunnskap kan fortelle oss om hvordan vi bør gå frem for å skaffe oss kunnskap. Når vi bestemmer oss for å bruke en metode vil det hjelpe oss for å finne frem god data og belyse spørsmålet vårt på en faglig og spennende måte. Metode vil hjelpe oss til å samle inn riktig informasjon som vi trenger til å svar på vår problemstilling på best mulig måte (Dalland, 2007, s.83).

2.1 Det kvalitative intervjuet

Jeg har i min oppgave valgt kvalitative intervju som metode. Kvalitativ intervju er data som blir samlet inn gjennom samtaler med mennesker i samme rom, epost, telefonsamtaler og eller andre former der mennesker kan utrykke seg skiftelig eller muntlig (Jacobsen, 2010, s.56). Jeg valgte å bruke kvalitativ intervju med voksne som har opplevd vold som barn fordi jeg mener denne metoden er en fin måte få svar på hvordan disse personene har blitt påvirket av den fysiske volde de opplevde i barndommen. For å forberedt meg på best mulig måte til intervjuet, skrev jeg en intervjuguide som ville hjelpe meg til å stille spørsmål på det jeg lurer på slik at jeg får relevante svar som jeg kan knytte det opp mot min problemstilling(vedlegg 2). Selv om jeg hadde laget spørsmål ferdig vil jeg gi informantene mine muligheten til å snakke fritt om det tema vi skal ta opp. Det å la informantene mine snakke åpent vil føre til at jeg kan få andre svar som jeg kanskje ikke hadde ventet å få og slik kan jeg også se nye ting (Jacobsen, 2010, s.56). Kvantitativ data går mer ut på at man samler inn data ut ifra spørreskjemaer som har faste svaralternativer. I en slik metode har man spørsmål klart og i tillegg vet man forhånd hvilke svar man kan definere som er relevant. Her er det mer forskeren som bestemmer om hva han/hun synes er interessant å få vite om av personene som blir intervjuet. Og også hvilken svaralternativer som er relevant (Jacobsen, 2010, s. 65). Jeg velger da kvalitativ intervju fremfor kvantitative, fordi jeg er interessert i informantens erfaringer og opplevelser. Ved kvalitative intervjuer kan jeg gå mer i dybden enn i f.eks et spørreskjema.

2.2 Veien til informantene mine

Jeg fant veldig fort to informanter som var veldig positiv til å stille opp på et intervju sammen med meg. På min første veiledning fikk jeg beskjed av min veileder at de informantene jeg hadde kunne jeg ikke intervjuer fordi de sto meg for nært og dette kom da til å bli problematisk. Etter det begynte jeg å leite etter mennesker som jeg tenkte kunne tenkt seg å være med på et slikt intervju. Første informanten min var en person i mitt nettverk. Jeg tok direkte kontakt med hun på telefonen og fortalte om oppgaven og problemstillingen min. Jeg spurte om hun kunne tenkte seg til å bli intervjuet. Hun takket ja til å være med og stilte opp med glede. Jeg hadde veldig vanskeligheter med å komme i kontakt med andre personer og sto tom for ideer i noen dager. Jeg diskuterte med min veileder om muligheten for å bruke sosiale medier. Resultatet ble at jeg brukte Facebook til å komme i kontakt med resten av informantene mine.

Jeg la ut en status på facebook der jeg skrev;

Hei.

Jeg studerer barnevern på Høyskolen på Vestlandet i Sogndal. Jeg skal skrive min bacheloroppgave dette halvåret. Og ønsker å komme i kontakt med noen som kunne tenke seg til å bli intervjuet eller kjenner noen som kunne tenke seg. Oppgaven min handler om fysisk vold, hvordan fysisk vold har påvirket voksne mennesker som ble utsatt for dette i barndommen. Jeg har i min oppgave lyst til å finne ut om hva slags konsekvenser fysisk vold har medført i livet senere. Hvis du kunne tenkt deg å bli intervjuet av meg eller vet om noen, ta kontakt på melding, så vil jeg fortelle mer om anonymisering og taushetsplikt. Ikke ta kontakt under denne statusen om du er interessert.

Mange av mine facebook- venner begynte å dele statusen min. Jeg endte opp med å få mange meldinger av forskjellige mennesker som kunne tenkt seg å bli intervjuet. Jeg endte opp med å få så mange interesserte at jeg måtte informere at jeg hadde fått det jeg trengte. Jeg sendte dem informasjonsskrivet (vedlegg 1). Der kunne de blant annet lese at det kommer til å bli tatt opp i et lydopptak og at jeg kommer til å skrive ned ord for ord det de har sagt. Og så bruke det i oppgaven jeg synes er relevant. Etter jeg har skrevet det ned sletter jeg lydopptaket. Jeg informerte også om at all informasjon blir anonymisert. Etter litt praktisk informasjon avtalte jeg tid og sted til et intervju med de.

Jeg valgte å intervju fire informanter. Grunnen til at jeg valgte å intervju fire personer var fordi etter min første intervju med min informant så jeg at det var spørsmål som informanten min ikke hadde lyst til å svare på og det var veldig sårt å snakke om. Jeg tenkte at jeg kunne intervju flere slik at jeg hadde mer data tilgjengelig for å få besvart på problemstillingen.

2.3 Informasjonsskriv

Før jeg gjorde intervjuene hadde jeg laget et informasjonsskriv der jeg presenterte oppgaven min og hva jeg hadde lyst til å finne ut om (vedlegg 1). På informasjonsskrivet sto det også om hvor lang tid intervjuet kommer til å ta, om anonymisering, taushetsplikt og at jeg kommer til å bruke det de har sagt som jeg mener er relevant til oppgaven min. Sist med ikke minst måtte jeg få deres samtykke at de ville være med etter de hadde lest informasjonsskrivet. Noen endte opp med å si nei etter å ha lest informasjonsskrivet. De som takket nei synes det var ukomfortabelt å gjøre lydopptak av samtalen. Når de fikk informasjonsskrivet og hadde lest gjennom det og takket ja til å være med, avtalte vi tid sammen. Jeg informerte igjen om at dette er frivillig og at de kan trekke samtykket deres tilbake når de vil, og takket tilslutt etter intervjuet for at de ville stille opp (Dalland, 2007, s.245).

2.4 Transkribering og tematisk analyse

Når jeg ble ferdig med et intervju satt jeg meg ned og hørte på lydopptaket og begynte å skrive det ned ord for ord, dette kalles å transkribere. Etter jeg hadde gjort det begynte jeg å bearbeide deler i teksten. Jeg prøvde på best mulig måte å fjerne det muntlige språket som jeg brukte når jeg skrev ned intervjuet. Jeg bearbeidet det til en mer skriftlig form (Dalland, 2007, s.174).

Jeg begynte å så med å gjøre det Dalland (2007, s.179) kaller tematisk analyse. Det vil si å sortere intervjuene i ulike tema. Jeg valgte å streke under det informantene mine sa med forskjellige farger som sto for forskjellige temaer. For eksempel kunne en av informantene mine snakke veldig mye om resiliensfaktorer. Jeg valgte da å ha en gul farge på alt som hadde med resiliens å gjøre på alle mine fire intervjuer. Slik kunne jeg også få en bedre oversikt over hva slags temaer jeg også kunne dele det opp i når det kom til empiri delen min. Dalland

(2007, s.179) skriver at ved å dele opp intervjuet vil det hjelpe oss til å få tak i de enkelte sidene ved det personen sier.

Ved å ta lydopptak av et intervju vil det ofte forekomme gjentakelser. Ved å skrive ned intervjuet man har tatt lydopptak av, kan man få en bedre oversikt. Og også fjerne de gjentakelsene som allerede har blitt sagt (Dalland,2007, s.176).

2.5 Etiske refleksjoner

« Etikken skal gi oss veiledning og grunnlag for vurderinger før vi handler»

(Dalland,2007, 234).

Når jeg bestemte meg for å velge min problemstilling var jeg klar over at dette kan være sårbart for mange og at det kan være vanskelig å snakke om. Det første jeg gjorde for å ivareta etiske hensyn var at jeg la ut min facebook status. Jeg avsluttet min facebook status ved å si at om noen var interesserte skulle de sende meg privat melding og ikke kommentere under den statusen jeg la ut. Derved blir det vanskeligere å gjenkjenne informantene jeg skriver om i oppgaven. Hadde en av informantene mine kommentert under min facebook status hadde vedkommende vært direkte identifiserbar ved at man kan se hvem denne personen er (Dalland, 2007, s.241). Dette unngikk jeg ved å velge å skrive at de skulle sende meg privat melding på facebook.

En annen etisk hensyn jeg har også ivaretatt gjennom min prosess, er anonymisering i selve oppgaven. Jeg har i oppgaven anonymisert opplysningene om informantene slik at de ikke skal være gjenkjennbare. Dette har jeg gjort ved å oppdiktet et navn til hver og en av informantene mine og byttet kjønn på noen av dem (Dalland,2007,s. 243).

Jeg hadde også på forhånd informert informantene mine på at jeg har taushetsplikt. Slik at mine informanter skulle føle seg trygg på at om de etter en vist tid vil trekke deres samtykke så har jeg likevel taushetsplikt ovenfor det vi har snakket om (Dalland, 2007,s.244).

Jeg har også vært veldig opptatt av om at alle informantene mine har forstått informasjonsskrivet riktig. Ved å være sikker på dette har jeg brukt enkelt språk, ikke faglig og vanskelig. Noen av de som hadde sagt ja, trakk seg etter å ha lest informasjonsskrivet. Dette viste meg at skrivet var forståelig nok, og viste hvor viktig det er å få alle viktige

opplysninger med i et slik skriv. Jeg har også startet intervjuet med å dobbeltsjekke at de har forstått at jeg skal gjøre lydopptak og skrive ned ord for ord det som blir sagt. Det å ivareta de involverte er en av de etiske hensynene jeg har lagt vekt på (Dalland,2007, s148).

3.0 Tidligere forskning

Jeg vil nå presentere tidligere forskning om mitt tema, som jeg vil belyse mine egne funn med senere i oppgaven.

Når jeg skulle finne tidligere forskning brukte jeg databaser som Oria, Google scholar, og leste på andre masteroppgaver på Brage. Jeg fant en veldig relevant rapport på NKVTS som heter « Vold i oppveksten: Varige spor?» (Aakvaag & Strøm, 2019). I litteraturlisten til denne fant jeg neste rapport. Den heter «Vold og voldtekt i Norge (Thoresen & Hjemdal, 2014). Den tredje artikkelen jeg fant var gjennom et søk på Oria. Den heter «Da skjønte jeg at nå smeller det snart.» (Bersvendsen & Hauge, 2018).

Rapport nummer en handler om ulike typer konsekvenser barn kunne merke i barndommen av volden de ble utsatt for. Dette er en rapport som er en videreføring av en omfangundersøkelse om vold og overgrep som ble gjennomført av NKVTS. Undersøkelsen går ut på å se hvordan det går med personer som er utsatt for vold i barndommen over tid (Aakvaag & Strøm, 2019).

Rapport nummer to beskriver om belastning volden førte i nære relasjoner for en selv og om det ha noe å si for samfunnet. Denne rapporten bygger på data fra undersøkelsen «Trygghet, vold og livskvalitet i Norge» Det er en tverrsnittsundersøkelse som ble gjort av menn og kvinner i alderen 18-75 år gjennom telefonsamtaler (Thoresen & Hjemdal, 2014).

Artikkel nummer tre handler om en undersøkelse som ble gjort om hvordan voksne mennesker ser tilbake på volden de opplevde av sine omsorgspersonene i oppveksten. Denne rapporten bygger på kvalitative intervjuer med sju forskjellige voksne mennesker som ble intervjuet av alderen 18-60 år (Bersvendsen & Hauge, 2018).

Jeg vil nå presentere tre tema som er sentrale i disse tre kildene: Helse, familiebakgrunn, og konsekvenser av å bli utsatt for vold.

3.1 Helse

I følge Aakvaag & Strøm (2019) kommer det fram at barn som opplever fysisk og psykisk vold og eller omsorgssvikt blir oftest utsatt for det av sin omsorgspersoner. Barn er avhengig av sine omsorgspersoner. Og den volden omsorgspersonene utsetter barnet sitt for kan gjøre det ekstra vanskeligere for barnet.

Barndommen er en tid der barn skal få tid til å utvikle seg, utvikle ulike ferdigheter det trenger for å håndtere livets utfordringer og vite hvordan man skal leve sammen med andre. Barn om blir utsatt for vold vil ha vanskeligheter med dette. Barn skal føle seg trygge i barndommen, de skal føle at de har et sikkert tilknytningsfigur og skal ha en god utvikling. Men med vold i barndommen vil det føre til alvorlige konsekvenser (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 25).

Barndomsvold gir en rekke problemer for psykisk helse som angst, depresjon og posttraumatisk stress både i barndommen og i voksen alder. Flere forskning har vist at barn som har blitt utsatt for vold i barndommen har en økt risiko for problemer i utdanningsløp og arbeid. Og at volden kan føre til at mange ikke klarer å knytte seg til andre mennesker (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 26). Flere publiserte studier har vist at vold i barndommen påvirker fysisk helse. Den fysiske volden kan føre til kroppslige skader. Mange opplever stress fra vold. Det kan føre til at mange begynner å røyke eller å ruse seg, som igjen kan føre til at det vil ha en negativ påvirkning for helsen. Personer som er i lengere periode deprimerte av volden, eller har angst, posttraumatisk stress. Og det kan medføre til fysiske helseplager videre i livet. Unge som har blitt utsatt for vold kan oppleve fysiske symptomer som magesmerter og hodepine. Det viser seg også at de som opplever fysisk vold har en økt risiko for selvmordsforsøk og selvskading. (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 73-74).

I følge Thoresen & Hjemdal (2014) var det 30,2 % som ble utsatt for mindre alvorlig fysisk vold før de fylt 18 år. Med mindre alvorlig fysisk vold snakker vi om at de har blitt lugget, kløpet, dyttet eller slått med flat hånd. 5% ble utsatt for alvorlig fysisk vold, som blir beskrevet om å bli slått med knyttneven, sparket og banket opp. 30,8% prosent av disse barna var barn under 6 år. Fra 6 år til 9 år var det 40,9% (Thoresen & Hjemdal, 2014, s.59)

3.2 Familiebakgrunn

I følge forfatter Aakvaag & Strøm (2019) har tidligere studier funnet ut at barn som vokser opp i en familie der det er fattigdom, ustabilitet og lite samhold mellom barn og voksne kan føre til stor risiko for at et barn blir utsatt for vold. Barn som også blir utsatt for fysisk vold har i mange tilfeller foreldre med alvorlige alkohol problemer, foreldre med psykiske problemer, de bodde ikke sammen med begge foreldrene i oppveksten og eller foreldrene var avhengige av offentlig økonomisk støtte (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 56).

Barn som blir utsatt for vold prøver å skjerme seg fra volden ved at de forlater huset eller går inn på rommet sitt og spiller høyt musikk. Mange barn prøver også å stoppe vold fra å skje, ved at de ble mer oppmerksomme på signaler om at volden kan komme og prøvde dermed å dempe situasjonen ved å gjøre det de tror kan dempe foreldrenes aggresjon (Bersvendsen & Hauge. 2018, s.99).

3.3 Konsekvenser av å bli utsatt for vold

Bersvendsen & Hauge (2018) formidlet at barn som blir utsatt for vold vil ha en økt risiko for å streve i det daglige livet. Alle barn er forskjellige, hvordan et barn reagere på volden vil være forskjellig fra barn til barn. Det avhenger av barns alder, hva slags type vold det er, og hvilken oppfølging og hjelp barnet får etter å ha opplevd volden. Andre konsekvenser ved barns opplevelser av vold kan være at de føler seg ikke trygge og mangler tillit til seg selv. Mange ender opp med å ha vanskeligheter med ensomhet, skam, skyld og føler at de ikke er verdt noe. En studie viser at vold i hjemmet kan påvirke barnets vekst, utvikling, helse og livskvalitet. Undersøkelser viser også at vold kan føre til at mange strever med smertetilstander, somatiske plager og alvorlige sykdommer. Andre studier viser barn ikke alltid har symptomer på eller viser reaksjoner etter å ha opplevd fysisk vold (Bersvendsen & Hauge. 2018, s.98).

4.0 Teori

For å finne ut hva teorien sier har jeg sett på tidligere pensumbøker og funnet ut relevant stoff om min problemstilling. Jeg har valgt å fokusere på utviklingstraumer, PTSD, frykt og angst, depresjon og resiliens. Teori om dette vil jeg bruke til å belyse funnen fra intervjuene mine.

4.1 Utviklingstraumer

Utviklingstraumer kan oppstå dersom kronisk traumatiske stress og sviktende reguleringsstøtte opptrer sammen. Dersom foreldrene ikke beskytter barna sine mot truende eller skremmende hendelser kan barnet føle seg utrygg og uforutsigbarhet som vil føre til utviklingstraumer. Barn som har blitt utsatt for mer negativt enn positivt vil få et mer underutviklet og svakt reguleringsystem (Nordanger & Braarud, 2017, s. 73- 75).

Reguleringsystemet skal hjelpe oss til å regulere alarmreaksjoner. Alarmreaksjonen utløses dersom vi opplever noe som er truende i våre omgivelser (Nordanger & Braarud, 2017, s. 59-62).

Regulering av barn er den viktigste omsorgsfunksjonen. Omsorgspersoner skal hjelpe sine barn å regulere sin kroppslige funksjoner og affekter som frykt og frustrasjoner. Barn trenger også å bli beskyttet mot lyd og lys som er for ekstreme (Nordanger & Braarud, 2017, s. 29).

Reguleringsystemet utvikles litt etter litt. Alarmen hos barn vil bli fort utløst ettersom barn ikke er kjent med høye lyder, brå bevegelser og er andre ting som kan virke truende, derfor er det viktig at omsorgspersonen hjelper barnet og er den reguleringsystemet (Nordanger & Braarud, 2017, s.64).

Omsorgssvikt her kan ses når omsorgspersonene ikke hjelper barna sine med å regulere seg. I traumepsykologien viser til at de mest ekstreme eksemplet på at barn utsettes for hendelser som er skremmende og skaper frykt er om omsorgsgiver og overgriper er samme person (Nordanger & Braarud, 2017, s.29-30).

Den venstre hjernehalvdelen der vi har vår tale og språk funksjoner henger etter hos traumatiserte barn. Barn som har blitt traumatiserte vil i sin alarmreaksjon vise og utløse sterke og uhandterlige affektive tilstander. Grunnen til dette er at disse barna mangler strategien og nevralt forutsetninger for affektregulering (Nordanger & Braarud, 2017, s.80).

Det viser seg også at voldutsatte barn har vanskeligheter med å gjenkjenne positive

ansiktsuttrykk som for eksempel glede. Mens negative ansiktsuttrykk som sinne viser det seg at de nesten aldri tar feil. Dette kan vært problematisk når disse ungene/barna skal samhandle. Noen ganger kan et blikk eller en bestemt stemmeleie utløse en forsvars reaksjon. Dette kan være av at barnet tidligere har opplevd for eksempel vold ved en lignende situasjon og kan da trigge slike minner frem (Nordanger & Braarud, 2017, s.79)

4.1.2 PTSD

PTSD står for posttraumatisk stresslidelse (Kvello, 2010, s.331) I følge Kvello (2010) er dette en diagnose som viser seg hos barn og unge som blir utsatt for omsorgssvikt, mishandling og eller seksuell overgrep. (Kvello, 2010, s.331) De som får diagnosen PTSD har gått gjennom en hendelse som enten har vært kort eller langvarig. Og som har vært truende for de, og som da vil skape sterke ubehag. Det kan være alt fra krigshandlinger, ulykker, tortur eller vold. Typiske symptomer er at man får tilbake minner om det som skjedde. Og man kan drømme om det, få mareritt, holde seg unna fra andre mennesker. Man kan også oppleve frykt, aggresjon og panikk ved gjenoppleve traumet eller den første reaksjonen på det. Lettskremthet og søvnmangler blir også ofte forbundet med ovennevnte symptomer og tegn på PTSD. Det viser seg at de som får diagnosen PTSD har andre diagnoser også som oftest depresjon, angstlidelser eller rusmiddelmisbruk (Kvello, 2010,s. 331-332).

Mange som har diagnosen PTSD strever med kroppslige symptomer som magesmerter og søvn. Noen vil få vanskeligheter med å konsentrere seg på skolebenken (Sommerschild, Garløv, & Grønnhold, 2015, s. 146). Å ha foreldre, venner og barnehagepersonell som møter ungene med åpne armer og inkluderer barnet er en god psykisk førstehjelp for barn og unge med posttraumatisk stresslidelse (Sommerschild et al. 2015, s.149).

4.1.3 Frykt og angst

Frykt og angst er to forskjellige tilstander. Frykt går ut på at vi mennesker reagere på noe truende som vi vet hva er. Vi vet med andre ord hva vi er redde for og reagere deretter. Mens angst er noe vi er redde for som vi ikke helt vet hva kommer av. Noen mennesker prøver å håndtere angsten og frykten ved å stenge følelsene sine. De blir mer tilbaketrukket og stille når de gjør dette. Når man har angst vil sårbarheten hos mennesket forsterkes ved at de kan

undervurdere sine evner, fokusere mest på sine egne svakhet og ser ethvert lite tegn på fare som et enormt problem (Håkonsen, 2014, s.253-254).

Vi har forskjellige typer angst. En av disse er panikkangst som oftest ses senere i årene enn andre typer angst som eks. generalisert angst eller sosial angstlidelse. Panikkangst kjennetegnes at man får uventet anfall som varer i flere minutter der hjertet slår fort. Man svetter, skjelver og har vanskeligheter med å puste. Barn som har vært beskjeden, tilbakeholdne og engstelige i ung alder vil oppleve anfallene som uforståelig. Og de er ofte redd for å miste forstanden (Sommerschild et al. 2015, s. 101-102).

4.1.4 Depresjon

«En depresjon er en sterk og vedvarende opplevelse av tristhet og nedtrykkhet, og gjerne en sterk skyldfølelse for virkelig eller innbilte forsømmelser . (Håkonsen, 2014, s.254).

Depresjon kan vises se at man føler at man er mislykket. Man finner ikke gleden i livet eller har ikke lysten til å forandre på det som ikke er bra. Hos noen kan depresjon komme ved at man blir urolig, rastløs, irritert eller sint. Det kan vises ved at ansiktsuttrykk har lite mimikk eller at ved langsomme kroppsbevegelser. Mange mennesker som er deprimerte føler at de har lite kraft og motivasjon til å gjøre noe med den situasjonen de er i. Depresjon kommer oftest av at noen opplever noe vanskelig i livet, sorg og eller alvorlige livstruende sykdom (Håkonsen, 2014, s.254). Noen mennesker som er født med en økt sårbarhet, vil ha lettere påvirkning for å bli deprimert (Sommerschild et al. 2015, s.80).

Personer med depressiv tilstander viser trøtthet, lav interesse, skyldfølelse og har lav selvfølelse (Sommerschild et al. 2015, s.76).

4.2 Resiliens

Når vi snakker om resiliens snakker vi om de barna som klarer seg bra i livet i etter å ha opplevd noe negativt i barndommen som kan utvikle seg til psykiske problemer (Borge, 2018, s.17) Som nevnt lengere opp er alle barn forskjellige. At noen barn klarer å mestre og takle noe negativt i barndommen på en bedre måte enn andre barn er helt individuelt selv om det er mange faktorer som spiller inn. Individuell risiko, familiebasert risiko og samfunn er

risikofaktorer som kan opptre i hverdagen problemer (Borge, 2018, s. 72).

Barn som blir utsatt for omsorgssvikt, enten det er snakk om vold, rusmisbruk, økonomiske problemer har en økt risiko for å utvikle alvorlige symptomer på mentale og fysiske helseproblemer. Vi finner barn som vil vise resiliens på ett eller flere områder.

Faktorer som foreldres sensitive varme og stimulerende omsorg for barnet, og støtte fra sosial nettverk, vil bidra til at et barn får et positivt selvilde. Det er faktorer som bidrar til at barn klarer seg bra videre (Kvillo, 2010, s.156).

Vendepunkter åpner opp for mange nye muligheter. Slike vendepunkter kan være som at man flytter, starter en utdanning, får kjæreste eller begynner å jobbe. Når vi snakker om vendepunktene snakker vi om de mulighetene vendepunktene åpnet for videre i livet til en person, og ikke vendepunktet i seg selv (Borge, 2018, s. 188).

5.0 Presentasjon og diskusjon av empiri

I dette kapittelet vil jeg presentere funnene jeg har gjort i de kvalitative intervjuene. Jeg vil presentere det informantene mine svarer og knytte det opp mot hva teori og tidligere forskning sier for å få best mulig svar på min problemstilling ; *Hvordan kan mennesker merke konsekvenser i sitt voksne liv av å ha opplevd fysisk vold av omsorgspersoner?*

Jeg deler opp dette kapitlet i kategorier som kom ut av den tematiske analysen jeg gjorde av det transkriberte intervjuet. Kategorier jeg kommer til å skrive om er hva slags konsekvenser den fysiske volden hadde for de i voksen livet. Videre vil jeg se på deres mening om de kunne merke konsekvenser som barn. Og deretter vil jeg se på om hvordan de kom seg ut av den fysiske volden.

For å anonymisere informantene mine på best mulig måte har jeg brukt fiktive navn, og omtalt noen av dem med annet kjønn enn deres reelle kjønn.

5.1 Konsekvenser av den fysiske volden

Jeg spurte informantene mine om de kunne fortelle meg om hva slags konsekvenser den fysiske volden har fått i voksen livet.

Etter å ha intervjuet fire forskjellige personer fikk jeg se at det var noen mer vanlige konsekvenser. Og så var noe sterke konsekvenser som satt igjen hos noen andre.

Pål ble utsatt for fysisk vold av sin mor. Pål ble slått i ansiktet, fikk tunge gjenstander på seg. Han ble slått flere ganger med belte. Volden oppsto når Pål gjorde noe galt i forhold til moren sin. Han kunne også flere ganger bli slått uten grunn. Pål forteller at han kommer fra en kultur der det å slå barnet er en del av barneoppdragelsen. Denne volden Pål ble utsatt for kan beskrives som instrumentell og impulsiv oppdragervold. Med instrumentell oppdragervold mener vi at vold oppstår på grunn av at personen har gjort noe galt, den har en bestemt formål. Mens med impulsiv vold mener vi at volden oppstår impulsiv uten at det er noe grunn for det. Og den er bestemt av sterke følelser som sinne (Weele, Ansar & Castro, 2011, s.122). I Pål sitt tilfelle kan det ha vært en blanding av både instrumentell og impulsiv vold.

Pål sier:

Jeg skvetter veldig ofte og det tror jeg handler mye om at jeg ble utsatt for fysisk vold når jeg var liten. For det skjedde bare plutselig. Jeg merker også at selv om min mor bare skal stryke meg på kinnet den dag i dag så skvetter jeg veldig fort, fordi jeg er redd for at hun skal slå.

Pål forteller oss at han skvetter veldig fort, dette kan ha noe med at alarmreaksjonen utløses fort ettersom han ikke har den strategier og nevralt forutsetningen for effektregulering (Nordanger & Braarud, 2017, s.64).

Han nevner også at om moren skal stryke han på kinnet reagerer han med å skvette fordi han er redd for han skal bli slått. Dette er en frykt Pål mest sannsynlig er bevist over at han er redd for og reagerer dermed (Håkonsen, 2014, s. 253-254).

Pål forteller oss også at når han fikk en lillesøster begynte han å slå hun. Han begynte å slå søstera med engang hun oppførte seg som barn. Han forteller at han klarte å kontrollere sitt temperament. Dette kan vært en måte Pål så på som å oppdra barn på ettersom at det var slik moren oppdro han. Denne typen oppdragelse Pål fikk kan ha preget hans opplevelse av hva som er normalt ettersom han ble oppdratt med vold.

Knut kommer fra en etisk norsk familie der faren brukte veldig mye fysisk avstraffelse. Knut forteller oss at han hadde et nært forhold til mormor og morfar. Det viser seg at når foreldrene

utøver vold mot barna vet foreldre noen ganger hvorfor de slår. Og gjør denne type vold mer forutsigbar. Barnet har andre i familien de kan gå til. Det viser seg blant annet også her. Denne volden Knut ble utsatt for kan ha vært en form for disiplinering ut fra foreldrene, der hensikten ikke har vært fysisk mishandling (Fjellton, 2016, s.72).

Knut sier;

Jeg blir veldig fort redd om menn blir hissige eller hever stemmen sin og får fort panikk og skvetter. Det har påvirket forhold jeg har hatt i livet, altså det har påvirket hele livet mitt rett og slett. På grunn av vold havnet jeg på psykiatri når jeg var 17 år og har vært inn og ut fire ganger før jeg fikk riktig psykolog og fikk diagnosen PTSD. Jeg sliter veldig med søvn og har også mageproblemer. Jeg har hatt problemer med selvskading fra jeg var 10 år.

Vi kan se panikkangst her. At informanten blir fort redd kan føre til at hjerte banker fort og at han skvetter. Dette er blant annet noen av symptomene på panikkangst (Sommerschild et al. 2015, s.101-102). Knut sier også at han fikk diagnosen posttraumatisk stresslidelse. Dette kan blant annet skyldes volden han ble utsatt for i barndommen. Han nevner også at han sliter med søvn, magesmerter. Og at han får gripes av panikk. Det er også symptomene for PTSD diagnosen. Det kan hende at Knut drømmer om opplevelsen han ble utsatt for og får mareritt som da kan kanskje være grunnen til hans søvnproblemer.

I følge Kvello skjer det ofte at de som har fått PTSD diagnosen også har andre diagnoser som blant annet angst, som Knut blant også nevner at det var en av konsekvensene hans (Kvello,2010, s. 331-332).

Knut forteller oss også om mange og sammensatte problemer. Selvskading var en av problemene som startet tidlig. I følge rapporten «vold i oppveksten» viser det seg at de som har blitt utsatt for fysisk vold har en økt sjanse for å drive med selvskading på seg selv (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 72). Han hadde flere forskjellige psykologer sier han. Knut fant til slutt en psykolog han hadde tillit. Og gjennom kontakten og annen behandling kan ha hjulpet han til å forstå alle symptomene han slet med og sliter med fremdeles.

Knut fortalte meg at faren slo han fordi han mente at Knut var lat og dum, og ble hissige når han ikke gjorde leksene sine riktig. Posttraumatisk lidelsen diagnosen Knut fikk kan også sies som en av mange årsakene til at Knut ikke klarte seg på bra på skolen. Det viser seg at de som får PTSD diagnosen vil blant annet også få vanskeligheter med å konsentrere seg på

skolebenken (Sommerschild et al. 2015, s.149).

I følge Killen er forventinger til barnets mestring en kjempe viktig kvalitet for barnets oppfatning av seg selv og dets utvikling. Killen skriver at foreldre ikke skal for høy eller for lav forventning til barnet (Skytte, 2008, s.163-164). Knut forteller at han er usikker på personer rundt han og at det har påvirket hans tidligere forhold. At faren hadde for høye forventinger til han, kan ha påvirket han negativt til en dårlig oppfatning av seg selv. Det kan da være vanskelig for han å være sikker på andre mennesker når han ikke er sikker på seg selv. Og dette kan også føre til at han ikke klarer å ha et godt forhold med andre personer, fordi han ikke har det godt med seg selv.

Barn som har blitt utsatt for fysisk vold kan også ha problemer med å sosiale relasjoner og ha problemer med å knytte stabile relasjoner til andre mennesker (Myhre, 2016, s.103).

At det har påvirket Knut sine tidligere forhold, kan være en av tingene Knut kanskje ikke har jobbet med fra han var barn og som fortsatt kan ha en innvirkning i dag.

Grunnen til at Knut kanskje er så redd når menn hever stemmen sin kan ha med at omsorgspersonene ikke beskyttet han mot slike lyder i sin barndom. Barn som ikke får hjelp med reguleringstøtten kan fort utettes for hendelser der de opplever er skremmende og der de kan oppleve frykt (Nordanger & Braarud, 2017, s.29).

Det kan sies på som at Knut blir trigget av denne type stemmen i og med at han ble utsatt for vold der faren hevet stemmen sin også (Nordanger & Braarud, 2017, s.29).

Jane kommer fra en minoritetsfamilie. At foreldrene flyttet fra deres land til Norge kan ha påført dem stress og traumer som kommer gjennom migrasjon. Dette kan være en av mange årsaker til en økt risiko for at faren kunne begynne å mishandle sitt barn.

Jane forteller oss at hun ble slått helt uten grunn. Det kunne for eksempel skje slev om hun ikke snakket i det hele tatt. Eller hvis hun snakket for mye og eller hvis hun spiste for sakte. Dette kan sees som impulsiv oppdragervold, der foreldrene slår helt uten grunn og ukontrollert. Volden utløses av små bagateller og foreldrene er som oftest styrt av sterke følelser som blant annet sinne (Weele, Ansar & Castro, 2011, s.122).

Faren tok kveletak på Jane, fikk grov bank og slag. Denne typen volden Jane ble utsatt for, beskrives som alvorlig fysisk vold. I følge rapporten «vold i oppveksten: varige spor» blir alvorlig fysisk vold beregnet som de som blir sparket, banket opp, ha blitt slått med knyttet

hånd (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 35).

Jane sier:

Det var faktisk ikke så lenge siden at jeg merket at det kan være små ting som ikke har noe med saken å gjøre eller samme kontekst, men som kan trigge visse minner fra de hendelsene jeg opplevde. Det gjør at jeg kan reagere sint og aggressivt, ikke voldelig. Jeg har også innset at jeg er et sint menneske. Men jeg pleide ikke å være et sint menneske før. Alt det jeg har opplevd i barndommen har gjort meg til det mennesket jeg er. Det er visse traumatiske effekter som sitter igjen. Jeg har vært deprimert to ganger nå. Jeg sliter med søvnproblemer, blir fort paranoid, føler meg ikke trygg og hadde panikkangst flere ganger. Mye ligger igjen etter den fysiske volden. Det skyldes nok at jeg ikke er bra nok, har et dårlig selvbilde. Jeg tviler ofte om jeg er et godt menneske.

Jane nevner at hun har vært i depresjon to ganger. Depresjon kan hos noen mennesker komme at de blir et mer sint menneske. Dette kan være en av symptomene på depresjon som Jane fikk med seg (Håkonsen, 2014, s. 254). Det viser seg også at personer med depressive tanker viser til at de har lav selvfølelse, som også blir nevnt av informanten (Sommerschild et al. 2015, s.76). Informanten forteller at hun føler seg utrygg, har søvnproblemer, dårlig selvbilde og tviler ofte på om hun er et godt menneske. I følge rapporten «da skjønte jeg», viser det seg at mange barn som har blitt utsatt for fysisk vold vil føle seg utrygg og strever med tillit til seg selv. Rapporten viser til at i den undersøkelsen de gjorde var det mange som strevde med smertetilstander og somatiske plager. Det som viser seg også hos Jane (Bersvendsen & Hauge. 2018, s.98). Jane forteller oss at det hun opplevde i barndommen har gjort til at hun har blitt et sint menneske. Hennes sinn kan være et tegn på dårlig impuls kontroll som kan være resultatet av volden hun ble utsatt for. Et av tegnene som kan vises å være et resultat av skjevutvikling i hjernen som kan knyttes med opplevelser som blant annet vold er om barn utagerer, sinne eller aggressivitet (Myhre, 2016, s.103). Hun nevner også at det kan være noen hendelser som kan trigge visse minner frem, hvor hun da kan reagere med sinne og aggressivitet. Dette kan også forstås som at alarmreaksjonen utløses fort på grunn av hun mangler evnen til å regulere affektene, noe som typisk hos traumatisert barn (Nordanger & Braarud, 2017, s.80).

Sara forteller også om hendelser der hun kan ha merket konsekvensene;

Det tar lang tid for meg å bygge tillit til gutter jeg studerte med i klassen. Første gang jeg ble kjent med de var i fadderuken. Og det var i den settingen der vi drakk. Noen ganger kunne de bli litt giret og viftet med hånda. Da trakk jeg meg fort unna fordi jeg før har fått veldig mange slag i ansiktet. Jeg tenkte at nå kommer det et slag i ansiktet. Jeg hadde også venner som ville stryke meg på kinnet og det klarte jeg bare ikke.

Frykt er noe vi kan se tydelig hos denne informanten. Først og fremst så ble denne jenta utsatt for vold av sin far. Faren drakk når han utførte vold. Informanten forteller oss at det tar lang tid å bygge opp tillit til gutter i klassen fordi de ble kjent for første gang der de drakk. Sara kan ha frykt for mennesker som drikker, ettersom hun ble utsatt for vold av en som drakk (Håkonsen, 2014, s.253-254).

Rapporten «vold i oppveksten: varige spor» viser til at barn som blir utsatt for fysisk vold har ofte foreldre med alkoholproblemer, eller foreldre med psykiske problemer (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 56). Sara forteller oss at hun la veldig mye skylden på hennes selv fordi hun fikk beskjed at det var hun som ikke hørte etter. I følge rapporten « da skjønnte jeg» er dette en av mange konsekvenser utsatte barn og unge ender opp med å føle etter å ha blitt utsatt for fysisk vold. Skam, skyld og ensomhet er en av de mange konsekvensene (Bersvendsen & Hauge. 2018, s.98). Skyld i denne konteksten kan vises seg vet at Sara ikke torde å fortelle til noen om det hun ble utsatt for før hun ble 18 år. Når jeg spør Sara hvorfor hun ikke sa ifra tidligere forteller hun oss at hun følte et veldig ansvar for å beskytte moren og faren. Også så følte hun at hun ødela for de hvis hun valgte å åpne seg om dette.

At vennene hennes ville stryke hennes i ansiktet og hun ikke maktet det, kan betyr at Sara har lært å forstå dem som hennes far. Hun er da redd for at de skal slå hun i ansiktet. Det viser seg at vi mennesker klarer oss å forstå andre mennesker ved å sammenligne de med noe annet og eller finne ulikheter og likheter (Jensen & Ulleberg, 2011, s. 37). Å få en relasjon til andre mennesker kan ha vært en av konsekvensene som volden førte til hos Sara også.

En av mange årsakene til at informantene utsetter for hendelser som er skremmende og opplever frykt kan også sess på som at den personen som utøvde vold på de var både omsorgsgiver og overgriper. Det er omsorgspersonene som skal beskytte og være en trygg base for disse barna når de blir utsatt for slike opplevelser. Derfor kan dette blant annet være

ekstra hardt for de (Nordanger & Braarud, 2017, s. 29-30).

5.2 Informantens mening om de kunne merke konsekvenser som barn

Et av spørsmålene jeg stilte informantene mine som jeg hadde lyst til å få svar på var om de kunne merke noe konsekvenser av den fysiske volden når de var barn.

Grunnen til at jeg stilte dette spørsmålet var for å se om det var noen negative konsekvenser i barndommen eller om det var slik at konsekvensene av den fysiske volden kom mer i voksen livet.

Sara følte at hun aldri fikk et spørsmål som hvordan det går med hun eller følg dine drømmer. Hun føler ikke at den psykiske tilstanden hennes ble sett når hun var liten. Som barn har vi en sensitiv periode der barnet er veldig følsom. Barnet er avhengig i første leveår å ha nærkontakt, varme og omsorg. Får ikke barn dette vil det skape utrygghet og usikkerhet som barnet vil kjenne på senere i livet (Håkonsen, 2014, s.42). Dette kan også være årsaken til konsekvenser av volden i barndommen der hun sier:

Jeg tror jeg hadde blitt et mye mer selvsikkert barn. Jeg tror jeg hadde vært mindre beskjedent og at det ikke ligger i min personlighet. Jeg har hatt perioder der jeg har vært kjempe stille og ikke sagt så mye som barn. Det tror jeg har veldig mye med at selvbilde mitt ble så trykket ned fordi jeg ble slått.

Informanten sier at hun hadde vært et mer selvsikkert barn hvis hun ikke hadde blitt slått. Båndet som dannes mellom barn og omsorgspersoner vil blant annet føre til at unge har en god selvoppfatning. Klarer ikke omsorgspersonen å danne denne følelsesmessige båndet med barnet sitt og bruker vold, vil ungen ikke klare å utvikle selvtillit. Den er avhengig av at dette båndet er tilstede (Håkonsen, 2014, s.46).

Knut sier:

Det er litt vanskelig å si om det har påvirket meg som barn, fordi jeg hadde jo skrive og lese vansker. Men jeg føler følelsesmessig at sammen med andre mennesker så hang jeg etter. Ikke

i den grad at det er utviklingshemning, men slik at det skal mye til at jeg stoler på folk og forteller dem ting.

Knut føler at han som barn strevde med å stole på folk. Som barn utvikler vi en personlighet og identitet ved hjelp av andre omgivelsene rundt. At faren var voldelig, kan ha ført til at barnet har fått en dårlig følelse av sine foreldre. Dette har dermed blitt en del av hans personlighet: jeg er ikke trygg og stoler ikke på andre. Dette kan komme til uttrykk senere i livet også (Håkonsen, 2014, s.71).

Knut forteller oss at det at han ble slått av sin omsorgspersonene gjorde det enda vanskeligere. Han forteller at det er denne personen som skal være glad i deg, beskytte deg og trøste deg. Rapporten «vold i oppveksten» forteller oss om at barn er avhengig av sine omsorgspersoner. Når barn blir utsatt for vold av de som i utgangspunktet skal vært en trygg base for barnet, kan dette føre til at det blir ekstra vanskelig for barnet. Barn skal ha en sikkert tilknytningsfigur og skal ha en god utvikling i barndommen. Blir barn heller utsatt for vold, vil det få alvorlige konsekvenser problemer (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 25).

Både Knut og Sara ble utsatt for vold av sin biologisk far. Begge disse to har fortsatt en relasjon til faren sin i dag. I følge studien fra boken «vold i hjemmet- barns strategier» hadde barn som hadde blitt utsatt for fysisk vold av sine biologiske foreldre en bedre relasjon til dem enn barn som ble utsatt for vold fra stefar (Øverlien, 2012, s.195).

5.3 Hva som var til hjelp- resilliensfaktorer

Jeg var veldig nysgjerrig til å vite om hva som faktisk fungerte for disse personene slik at de kunne komme seg og overleve etter volden. Hva gjorde de, hvem kontaktet de, hvordan klarte de seg/ eller ikke klarte seg? Spørsmålet jeg stilte de var « *hva føler du hjelp deg for å komme deg videre av denne opplevelsen?*»

Janes erfaringer kan ligne på Saras erfaringer både når det gjelder religionens betydning og enkeltpersoners betydning:

Sara:

Når jeg var 18 år bestemte jeg meg for å ta tak i dette her. Jeg sa det til fastlegen min hva jeg hadde blitt utsatt for. Jeg flyttet hjemmefra det året jeg ble 17 år. Det var min måte å bearbeide ting så jeg kunne komme meg vekk. Jeg fant også ut at åpenhet er min styrke. Jeg ville snakke ut om det. Jeg var i et veldig kristent miljø og fikk veldig nære venner der. To av mine bestevenner opplevde ikke det samme som meg. Men de har også opplevd ting i familien som var vanskelig. Vi har på en måte vært en veldig styrke for hverandre.

I Janes tilfelle var det :

Religionene min hjalp meg, og det at jeg hadde min lillesøster som jeg var veldig glad i. Det å ha nært forhold til venner hjalp. Det å gjøre ting hver dag som gjør deg glad har jeg følt hjelper også.

Religionen kan ha ført til at både Jane og Sara kom inn i et nytt miljø som bidro til positiv forandring, slik at de klarte å mestre det de hadde opplevd i barndommen. Religionen kan ha åpnet opp nye erfaringer for disse to (Borge, 2018, s.188).

Sosiale nettverk kan å ha hatt en stor betydning for begge også. Sosial nettverk er en av resilliens faktorene som kan bidra til man får støtte fra f.eks venner der barnet kan utvikle en trygg tilknytningsstil. Det kan føre også til at barn blir mer sikker på seg selv. Og at det lærer at det er verdt å elske (Kvello,2010, s.156).

Knut sier:

Jeg bestemte meg for å flytte ut som 16 åring. Det var det som gjorde at jeg klarte å komme meg gjennom alt. Mens jeg bodde hjemme prøvde jeg å være minst mulig hjemme slik at jeg kunne unngå pappa. Jeg brukte all tiden min på fotball.

Knut forteller oss at han prøvde å være minst mulig hjemme. I følge forskningen «vold i oppveksten» prøver barn som oftest å beskytte seg selv fra volden. Ved å beskytte seg selv fra volden pleier noen barn å komme seg ut av hjemmet, andre går inn på rommet sitt og bruker meste av tiden sin der (Aakvaag & Strøm, 2019, s. 56). At Knut ikke tilbrakte så mye tid

hjemme, kan også forstås som at han prøver å beskytte seg fra faren sin som utøvde vold.

En av resiliens faktorene som vi også kan se hos Sara og Knut er at de valgte å flytte ut. Sara valgte å flytte ut det året hun ble 17 år, mens Knut flyttet ut som 16 åring. Å flytte ut kan åpnet opp for nye muligheter som man kanskje ikke hadde hatt hvis man foresatte å bo under samme tak med personen som utøvte vold (Borge, 2018, s.187).

Pål sier:

jeg føler at det hjalp at venninnene mine også ble slått. At jeg kunne gå til de å snakke åpent om dette siden de også ble utsatt for det samme. Og at jeg vokste opp i et miljø der det å slå var veldig vanlig. Så når jeg fortalte om det, ble jeg hørt og fikk råd om hvordan jeg kunne komme gjennom det og ikke gjemme det inni meg. Jeg ble også trøstet av pappa når mamma slo meg, jeg hadde alltid en å gå til.

En av faktorene som Pål forteller om, når vi snakker om resiliens er farens sensitive varme og omsorg. Selv om moren til informantene slo, kunne han alltid gå til faren og få den trøsten og omsorgen han trengte som barn. Han forteller også at det hjalp at vennene hans ble slått, fordi da kunne han gå til de å snakke med de om dette.

Pål hadde venner han kunne fortelle og snakke med. Støtten og trøsten han fikk fra nettverket hans kan ha bidratt til – merkelig nok at han fikk et mer positivt selvbilde som da er faktorer til resiliens (Kvelling, 2010, s.156).

Jeg stilte også informantene mine et spørsmål om de fikk noe omsorg fra den andre omsorgspersonen som ikke slo. Noen av informantene mine svarte at de fikk omsorg av den andre omsorgspersonene som ikke slo mens andre svarte at de ikke fikk og følte de ble bare sviktet av den andre omsorgspersonen som ikke gjorde noe med situasjonen.

Et av resiliens faktorene som kan ha hatt en innvirkning til at noen av disse informantene klarte seg bra i livet er fordi en av foreldrene var omsorgsfulle (Nordanger & Braarud, 2017, s.28).

Ut ifra de fire intervjuene jeg gjorde stilte jeg informantene mine et spørsmål som handler om hva de har lært av den fysiske volden i dag. Alle informantene svarte at de har lært at de aldri

skal gjøre dette mot andre personer.

I følge boken « barn som lever med vold i familien» ble en del barn over hele verden spurte om hva de tenker om avstraffelse. 75% svarte at å bruke vold er ikke en god løsning, denne formen for disiplinering likte ikke de barna som svarte. Barn har lyst til å få en forklaring på hva de har gjort som er galt (Weele, Ansar & Castro, 2011, s.124).

Knut fortalte meg at han følte at grunnen til at volden satt igjen så mye hos han var på grunn av at det var omsorgspersonene som utførte dette.

I følge undersøkelsen i boken «barn som lever med vold i familien» forteller de også at de synes det var så trist og ydmykende å bli slått av de personene som skal gi det omsorg og elske dem (Weele, Ansar & Castro, 2011, s.125).

Sara forteller om at hun ikke synes at det var volden i seg selv som gjorde vondt. Men den usikkerheten av å leve i samme hus og ikke vite når neste slag kommer og den sterke psykiske belastningen. I den samme undersøkelsen ovenfor viser det seg at de barna som ble undersøkt sies å ha sagt at smerten går fort over. Men de føler at det å ha blitt krenket og latterliggjort foran andre mennesker er det som sitter igjen (Weele, Ansar & Castro, 2011, s.126).

6.0 Oppsummering

Etter å ha intervjuet fire forskjellige mennesker kunne vi se en del likheter men også forskjeller når det kom til hva slags konsekvenser volden førte til, om de kunne merke konsekvenser som barn og også om hvordan de kom seg ut av volden. Alle har sin måte å takle vold på og også å bearbeide dette på, og det er mange ulike faktorer som spiller inn hos hver og enkelt person. Selv om noen kanskje ble utsatt for mindre alvorlige fysisk vold enn andre førte det kanskje til at denne personen fikk alvorligere diagnoser enn de som ble utsatt for alvorligere fysisk vold.

Informantene legger vekt på forskjellige ting og noen like konsekvenser som de føler volden førte til. En av konsekvensene volden førte til i voksen livet som vi kan se hos to av informantene er at de skvetter veldig fort om noe skal stryke eller røre de i ansiktet. En annen likhet hos de to andre er at de fikk depresjon, angst og søvnproblemer. Selv om vi kan se noen likheter kan vi også se noen forskjeller som satt igjen, som for eksempel PTSD, relasjon til andre mennesker og det å bli paranoid.

Når det kom til om informantene kunne merke noen konsekvenser som barn fikk vi se at noen av konsekvenser var å mangle troa på seg selv, ha et dårlig selvbilde, hang etter

følelsesmessig og hadde vanskeligheter med å stole på andre mennesker.

Sist med ikke minst var det også noen likheter hos informantene når jeg spurte om hva som hjalp for dem ved å komme seg vekk fra volden. To av informantene mine svarte at religion var er resiliensfaktor. Å flytte ut viste å være likt hos to av informantene også. Tre av informantene mine fortalte at sosiale nettverk var det som funket for de også. Det var noen ulikheter også som at noen mente at det å ikke være hjemme hjalp, og eller at det at venninnen ble utsatt for det samme. Til syvende og sist viste det seg at alle fire informantene mine synes at det å bruke vold som disiplinering var en dårlig form for å oppdra barna sine på.

7.0 Avslutning

Helt til slutt vil jeg si at jeg er veldig takknemlig for at de fire informantene ville dele sine sterke historier med meg. De har delt vonde opplevelser i livene sine, og jeg setter stor pris på det de har lært meg. Jeg vil også takke veldig mye min veileder som har gitt meg gode råd og hjulpet meg med oppgaven.

Jeg håper at jeg med min fremstilling i denne oppgaven ha maktet å bringe lærdommen videre.

8.0 Litteraturliste

Aakvaag, H, F., & Strøm, I, F. (2019). *Vold i oppveksten: Varige spor?* (nr1.2019) Hentet fra:

https://www.nkvts.no/content/uploads/2019/03/NKVTS_Rapport_1_19_web.pdf

Bersvendsen, A., & Hauge, M, I. (2018). *Da skjønnte jeg at nå smeller det snart.* (NR2-3-2018)

Hentet fra: https://www-idunn-no.galanga.hvl.no/file/pdf/67076269/tnb_2018_02-03_pdf.pdf

Borge, A,I,H. (2018). *Resiliens: Risiko og sunn utvikling* (3.utg). Oslo: Gyldendal akademisk.

Bufdir. (2018, 15. november). Barn utsatt for vold i familien. Hentet fra:

https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Oppvekst/Vold_og_overgrep_mot_barn/Barn_utsatt_for_vold_i_familien/

Dalland, O. (2007) *Metode og oppgaveskriving for studenter.* (4.utg). Oslo: Gyldendal akademisk.

Fjelltun, A, M, S., (2016). *Vold mot barn i minoritetsfamilier.* (Mevik, K., Lillevik, O., & Edvardsen, O.), *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger.* Oslo: Gyldendal akademisk.

Håkonsen, K, M. (2014). *Psykologi og psykiske lidelser.* (5.utg.ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Jacobsen, D. (2010). *Forståelse, beskrivelse og forklaring: innføring i metode for hele og sosialfagene.* (2.utg). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Jensen, P., & Ulleberg, I. (2011). *Mellom ordene: Kommunikasjon i profesjonell praksis.* Oslo: Gyldendal Akademisk.

- Kvello, Ø. (2010). *Barn i risiko: Skadelige omsorgssituasjoner*. (1. utg). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Myhre, A.K. (2016). Hvordan se det vi ikke ønsker å se fysiske og psykososiale symptomer. (Mevik, K., Lillevik, O., & Edvardsen, O.), *Vold mot barn: Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Nordanger, D. Ø., & Braarud, H. C. (2017). *Utviklingstraumer. Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Skytte, M. (2008). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (2. utg). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Sommerschild, H., Garløv, I., Grønholt, B., & Weidle, B. (2015). *Lærebok i barnepsykiatri* (4. utg). Oslo: Universitetsforl.
- Thoresen, S., & Hjemdal, O. K. (2014). *Vold og voldtekt i Norge*. (nr1/2014). Hentet fra: https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/11/vold_og_voldtekt_i_norge.pdf
- Weele, J. V. D., Ansar, N., & Castro, Y. (2011) Møte med foreldre som bruker oppdragervold-erfaringer fra arbeid med minoritetsforeldre. (Heltne, U., & Steinsvåg, P. Ø.), *Barn som lever med vold i familien*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Øverlien, C. (2012). *Vold i hjemmet: Barns strategier*. (1. utg) Oslo: Universitetsforlaget.

Vedlegg 1.

Invitasjon til å være med på intervju

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å finne ut hva slags påvirkning fysisk vold har hatt for deg. I dette skrivet skal jeg gi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Jeg studere barnevern på Høyskolen på Vestlandet i Sogndal og skal skrive min bacheloroppgave dette halvåret. I min oppgave har jeg valgt å skrive om hvordan fysisk vold har påvirket voksne mennesker som ble utsatt for dette i barndommen. Jeg har i min oppgave lyst til å finne ut om hva slags konsekvenser fysisk vold har medført i livet senere.

Jeg kommer til å bruke kvalitativ intervju, som går ut på at jeg intervjuer de frivillige personene som har blitt valgt ut i maks 45 minutter. Jeg vil ha noen spørsmål klart som jeg vil stille deg i intervjuet. Mens intervjuet foregår vil bli tatt opp i et lydopptak. Opplysningene vil bli bruk til å forstå og finne sammenhenger i problemstillingen min. Etter intervjuet er ferdig skriver jeg ned intervjuet ord for ord og deretter sletter opptaket. I oppgaven vil jeg sitere intervjuene etter behov.

Dette er helt frivillig og du kan når som helst trekke samtykke tilbake uten å gi noen som helst grunn. Alle opplysninger vil bli anonymisert. Det betyr at jeg gir deg et oppdiktet navn når jeg skriver oppgaven, og jeg unngår å skrive noe som gjør at leseren kan gjenkjenne deg. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du vil delta, eller om du senere velger å trekke deg.

Student: Ylberina Tahiri

Epost: rina_ylberina@hotmail.com

Veileder: Kari Bergset

Epost: Kari.Bergset@hvl.no

Jeg har lest og forstått invitasjonen til Ylberina Tahiri, og samtykker til at det blir gjort lydopptak av samtalen.

Sted og dato:

_____

Underskrift:

_____

Vedlegg 2.

Intervju start:

- Jeg forteller om min problemstilling.
- Jeg spør om det er noe hun lurer på angående dette intervjuet eller informasjonsskrivet.
- Jeg sier til informanten min at jeg er klar over at dette kan være sårt å snakke om og om hun ikke vil svare noen av de spørsmålene jeg stiller går det helt fint.

Spørsmål:

- Jeg har forstått det sånn at du opplevde vold da du var barn. Kan du fortelle meg om det?
- Du fortalte at .... kan du si noe mer om det?
- Når ble du utsatt for fysisk vold?
- Hva slags type av fysisk vold ble du satt for?
- Hvordan var relasjonen din mellom omsorgspersonene dine før og etter du ble utsatt for fysisk vold?
- Tror du den fysiske volden du opplevde påvirker deg i dag?
- Har den fysiske volden du ble utsatt for når du var barn medført til noen negative konsekvenser? Hva, hvordan, gikk det ut over andre?
- Hva hjalp for deg av å komme deg igjennom denne opplevelsen?